HR-LAB · การสิ้นสุดการจ้าง

การเกษียณอายุ

เกษียณอายุถือเป็นการเลิกจ้างหรือไม่ ถ้าบริษัทไม่กำหนดอายุเกษียณหรือกำหนดเกิน 60 ปี ลูกจ้างขอเกษียณเองได้อย่างไร และต้องจ่ายค่าชดเชยเท่าไร

ชื่อ _____ หน่วยงาน _____ วันที่ _____

คำถามหลัก

พนักงานครบอายุเกษียณ หรือขอเกษียณเมื่ออายุ 60 ปี ต้องจ่ายค่าชดเชยหรือไม่ และมีผลเมื่อไร

คำตอบสั้น

การเกษียณตามที่ตกลงหรือกำหนดไว้ ถือเป็นการเลิกจ้าง นายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยตามอายุงาน ถ้าไม่ได้กำหนดอายุเกษียณหรือกำหนดเกิน 60 ปี ลูกจ้างที่อายุ 60 ปีขึ้นไปแสดงเจตนาเกษียณได้ โดยมีผลเมื่อครบ 30 วันนับแต่วันที่แจ้งนายจ้าง และนายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยเช่นกัน

60	30	เลิกจ้าง	400
ปี	**วัน**	**ตามกฎหมาย**	**วันสูงสุด**
อายุที่ลูกจ้างแสดงเจตนาเกษียณได้	มีผลหลังลูกจ้างแจ้งนายจ้าง	การเกษียณถือเป็นการเลิกจ้าง	ค่าชดเชยเมื่ออายุงาน 20 ปีขึ้นไป
ม.118/1	ม.118/1	ม.118	ม.118

01 ขอบเขตของเรื่องนี้

อายุเกษียณตามข้อตกลงหรือข้อบังคับ | ไม่กำหนดหรือกำหนดเกิน 60 ปี | ลูกจ้างแสดงเจตนาเกษียณ | ค่าชดเชยเมื่อเกษียณ | ทำงานต่อหลังเกษียณ

ฐานกฎหมาย: พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน มาตรา 118/1; §118; แนวฎีกาล่าสุด

สิ่งที่อยากรู้หรือคำถามจากหน้างาน

01 หลักตัดสินที่ต้องใช้

1. การเกษียณอายุตามที่ตกลงหรือนายจ้างกำหนด ถือเป็นการเลิกจ้าง (ม.118 วรรคสอง)
2. ถ้าไม่ได้กำหนดอายุเกษียณ หรือกำหนดเกิน 60 ปี ลูกจ้างอายุ 60 ปีขึ้นไปแสดงเจตนาเกษียณได้ (ม.118/1)
3. การเกษียณตามที่ลูกจ้างแสดงเจตนามีผลเมื่อครบ 30 วันนับแต่วันที่แจ้งนายจ้าง
4. นายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยตามอายุงานในทุกกรณีของการเกษียณ
5. ถ้าให้ทำงานต่อหลังเกษียณ ต้องตกลงสถานะและอายุงานให้ชัด เพราะความต่อเนื่องของอายุงานเป็นประเด็นข้อเท็จจริง

02 ตัดสินใจทีละขั้น — ไล่จากบนลงล่าง หยุดเมื่อเจอผลลัพธ์

#	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1	**บริษัทกำหนดอายุเกษียณไม่เกิน 60 ปีไว้ในข้อบังคับหรือข้อตกลงหรือไม่**	เกษียณตามอายุที่กำหนด ถือเป็นการเลิกจ้าง จ่ายค่าชดเชย	→ ข้อถัดไป
2	**ลูกจ้างอายุ 60 ปีขึ้นไปและแสดงเจตนาเกษียณหรือไม่**	→ ข้อถัดไป	ยังทำงานต่อได้ตามสัญญาเดิม
3	**ครบ 30 วันนับแต่วันที่แจ้งแล้วหรือไม่**	การเกษียณมีผล จ่ายค่าชดเชยตามอายุงาน	ทำงานต่อจนครบ 30 วัน

ใช้กับกรณีของเรา: ข้อเท็จจริงที่ต้องตรวจเพิ่ม

01 ตัวอย่างกับกรณีจริง

กรณี 1: เกษียณตามข้อบังคับที่อายุ 60 ปี

ข้อบังคับกำหนดเกษียณเมื่ออายุ 60 ปี พนักงานอายุงาน 25 ปี เงินเดือนสุดท้าย 45,000 บาท

อายุงาน 20 ปีขึ้นไป → อัตรา	**400 วัน**
ค่าจ้างต่อวัน = 45,000 ÷ 30	**1,500**
ค่าชดเชย = 400 × 1,500	**600,000**

ผล: จ่ายค่าชดเชย 600,000 บาท ณ วันเกษียณ และตรวจสิทธิยกเว้นภาษีของค่าชดเชย

กรณี 2: บริษัทกำหนดเกษียณ 65 ปี แต่ลูกจ้างขอเกษียณที่ 60

ข้อบังคับกำหนดเกษียณ 65 ปี พนักงานอายุ 60 ปี อายุงาน 8 ปี เงินเดือน 30,000 บาท แจ้งขอเกษียณวันที่ 1 มิถุนายน

วันมีผล = 1 มิ.ย. + 30 วัน	**1 ก.ค.**
อายุงาน 6–10 ปี → อัตรา	**240 วัน**
ค่าชดเชย = 240 × 1,000	**240,000**

ผล: การเกษียณมีผลเมื่อครบ 30 วัน และนายจ้างจ่ายค่าชดเชย 240,000 บาท

02 ลำดับเวลาและกำหนดที่ต้องไม่พลาด

ล่วงหน้าหลายเดือน	ลูกจ้างแจ้งขอเกษียณ	วันเกษียณ	ถ้าจ้างต่อ
ทำรายชื่อผู้ใกล้เกษียณและตั้งงบค่าชดเชย	รับหนังสือและนับ 30 วัน	จ่ายค่าชดเชยและเงินอื่นที่ถึงกำหนด	ทำสัญญาใหม่ระบุสถานะ ค่าจ้าง และวันเริ่ม

ลองคำนวณกรณีของคุณ

01 ความเข้าใจผิดที่พบบ่อย

เข้าใจผิด	ที่ถูกต้อง
เกษียณคือการออกเอง ไม่มีค่าชดเชย	การเกษียณถือเป็นการเลิกจ้าง ต้องจ่ายค่าชดเชย
บริษัทกำหนดเกษียณ 65 ลูกจ้างต้องรอถึง 65	ลูกจ้างอายุ 60 ปีขึ้นไปแจ้งเกษียณได้
ขอเกษียณแล้วมีผลทันที	มีผลเมื่อครบ 30 วันนับแต่วันที่แจ้ง

02 รายการตรวจสองฝ่าย

บริษัทและฝ่าย HR

- ☐ ทบทวนนโยบายเกษียณให้สอดคล้องมาตรา 118/1
- ☐ ทำรายงานผู้ใกล้เกษียณและงบค่าชดเชยรายปี
- ☐ นับ 30 วันเมื่อได้รับหนังสือขอเกษียณ
- ☐ ทำสัญญาใหม่ชัดเจนเมื่อจ้างต่อ

ลูกจ้าง

- ☐ ตรวจอายุเกษียณในข้อบังคับ
- ☐ แจ้งขอเกษียณเป็นหนังสือเมื่ออายุ 60 ปีขึ้นไป
- ☐ ตรวจค่าชดเชยตามอายุงานและสิทธิภาษี

เอกสารและหลักฐานที่ต้องมี

- ☐ ข้อบังคับหรือนโยบายเกษียณ
- ☐ worksheet ค่าชดเชย
- ☐ หนังสือแจ้งเกษียณพร้อมวันที่รับ
- ☐ สัญญาจ้างใหม่กรณีจ้างต่อ

03 ทดสอบความเข้าใจ

1. การเกษียณตามข้อบังคับถือเป็นอะไร

(ก) การลาออก (ข) การเลิกจ้าง (ค) การพักงาน

2. ลูกจ้างแจ้งขอเกษียณตามมาตรา 118/1 มีผลเมื่อไร

(ก) ทันที (ข) ครบ 30 วันนับแต่แจ้ง (ค) สิ้นปี

3. อายุงาน 25 ปี เกษียณ ได้ค่าชดเชยกี่วัน

(ก) 300 วัน (ข) 400 วัน (ค) ไม่ได้

เฉลย: 1(ข) มาตรา 118 ถือว่าการเกษียณเป็นการเลิกจ้าง · 2(ข) มีผลเมื่อครบ 30 วันนับแต่วันที่แจ้งนายจ้าง · 3(ข) อายุงาน 20 ปีขึ้นไปได้ไม่น้อยกว่า 400 วัน

บันทึก

ตรวจทานเนื้อหา 9 ตุลาคม 2569 · ใช้ประกอบการตัดสินใจร่วมกับตัวบทที่มีผลและข้อเท็จจริงของแต่ละกรณี · อ่านฉบับเต็มและภาษาอังกฤษได้ที่ www.hrlab-th.com